

Ex post hodnotenie regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí (formulár)

Obdobie vykonania ex post hodnotenia (kalendárny polrok): 1. polrok 2024

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na ex ante štádium² hodnoteného právneho predpisu: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/22951/1>
- Číslo legislatívneho procesu hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex: [LP/2018/97](#)
- Číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu: [997](#) (7. volebné obdobie NR SR)

Ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

² Bližšie informácie sú uvedené na str. 8 Metodického postupu pre ex post hodnotenie regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí, ktorý tvorí prílohu tohto formuláru.

9.1 Porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov regulácií³

Tabuľka č. 1: Súhrnné porovnanie ex ante nákladov a ex post nákladov regulácií (nahrad'te rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

Č. regulácie v Registri ex post	Dôvod zaradenia do Registra ex post	Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci zdroj nákladov na podnikateľské prostredie	Číslo normy a lokaliz.	Náklady Ex post v €	Náklady Ex ante v €	Rozdiel v €
50	d)	Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu na Registračnom liste fyzickej osoby	461/2003 Z. z. § 235 ods. 2	73	-	-

³ Na systematické ex post hodnotenie sú podľa bodu 10.3 jednotnej metodiky zaradené regulácie, pri ktorých:

- a) negatívne vplyvy regulácie na podnikateľské prostredie boli v analýze vplyvov na podnikateľské prostredie, vypracovanej po 1.6.2021, podhodnotené, resp. neboli zhodnotené vôbec, alebo pozitívne vplyvy regulácie boli nadhodnotené,
- b) ide o poslanecký návrh zákona, ktorý zvyšuje náklady podnikateľského prostredia, alebo znižuje jeho konkurencieschopnosť,
- c) ide o neodstránený rozpor so zástupcami zamestnávateľov v medzirezortnom pripomienkovom konaní,
- d) ide podnet z podnikateľského prostredia, vyplývajúci z aplikačnej praxe.

Plné znenie kritérií zaradovania je uvedené v bode 10.3 jednotnej metodiky.

Tabuľka č. 2: Výpočet skutočných vplyvov regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (nahradíte rovnakou tabuľkou po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST										EX ANTE ⁴	EX POST – EX ANTE
Č. reg.	Dôvod zarad'. do Registra ex post	Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci zdroj nákladov na podnikateľské prostredie	Číslo normy a lokalizácia (číslo, §, ods.)	Účinnosť regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Počet subjektov MSP v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
50	d)	Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu na Registračnom liste fyzickej osoby	461/2003 Z. z. § 235 ods. 2	01.01.2021	zamestnávateľa	1	-	73	73	-	-

⁴ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

Číslo regulácie v Registri ex post. Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci zdroj nákladov na PP <i>(nahrad'te konkrétnym číslom a opisom rovnakým ako ste použili v tabuľke č. 2)</i>
Regulácia č. 50 (1. polrok 2024) Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu na Registračnom liste fyzickej osoby
Uveďte spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
V rámci <u>ex ante fázy</u> boli vyčíslené vplyvy predloženej novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony na podnikateľské prostredie pre materiál ako celok, avšak neboli vyčíslené samostatne pre hodnotenú reguláciu. <u>Ex post vplyvy</u> na podnikateľské prostredie boli posúdené s využitím kalkulačky nákladov v zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) vychádzalo pri kvantifikácii vplyvov na podnikateľské prostredie zo skutočnosti, že podnet na riešenie predmetnej problematiky predložil len jeden zamestnávateľ. Rovnako je dôvodné predpokladať, že tento zamestnávateľ nevyužil všetky náležité prostriedky, ktoré by urýchlili proces generovania <u>identifikačného čísla poistného vzťahu</u> (IČPV). Zo stanoviska Sociálnej poisťovne vyplýva, že v súvislosti so zavedením IČPV v roku 2021 Sociálna poisťovňa zaviedla pre používateľa e-Služieb Sociálnej poisťovne (účtovníčku) aj možnosť exportu súboru CSV, určeného pre import do mzdového/personálneho softvéru zamestnávateľa. Tento obsahuje údaje o zamestnancovi spolu s IČPV. Sociálna poisťovňa poukazuje na skutočnosť, že zamestnávateľov informovala o tejto možnosti ako aj spôsobe použitia softwaru spoločnosti. Táto možnosť je doteraz funkčná a podľa informácií od samotných používateľov aj používaná. Zvýšenú <u>administratívnu záťaž</u> spojenú s generovaním IČPV odhaduje MPSVR SR v dĺžke trvania 30 min. z dôvodu, že zamestnávatelia nepodložili svoj návrh príslušným okruhom dotknutých osôb, MPSVR SR vykonalo kvantifikáciu len v súvislosti s jedným zamestnávateľom. Na 1 podnikateľský subjekt MPSVR SR vyčíslilo náklady vo výške 73 EUR.
Uveďte zdroj počtosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Početnosť zastúpená v kvantifikácii nákladov vychádza zo skutočnosti, že zamestnávatelia nepodložili svoj návrh príslušným okruhom dotknutých osôb, a preto bola kvantifikácia urobená len v súvislosti s jedným zamestnávateľom.
Uveďte dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post):
<i>Ak je rozdiel medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post), vysvetlite dôvod rozdielu. Zároveň vysvetlite rozdiely v predpokladaných a skutočne dotknutých subjektoch.</i>
Daná problematika nebola posudzovaná v rámci ex ante fázy.
Uveďte vysvetlenie rozdielov v predpokladaných a skutočne dotknutých subjektoch:
<i>Ak v ex ante fáze nie sú vypočítané náklady na celé podnikateľské prostredie, tak uveďte „0“.</i> <i>Ak niektoré náklady regulácie nie sú predpokladané v ex ante fáze vôbec, tiež uveďte „0“ a uveďte prečo.</i>
Daná problematika nebola posudzovaná v rámci ex ante fázy.
Uveďte dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:

Daná problematika nebola posudzovaná v rámci ex ante fázy. Nepredpokladané náklady podľa gestora nevznikli.

9.2 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektmi

Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:
Verejné ex post konzultácie: - v trvaní od 8. apríla 2024 do 7. mája 2024 - vykonané formou zverejnenia oznámenia o začatí ex post konzultácií na internetovej stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) - zúčastnené podnikateľské subjekty: žiadne Cielené ex post konzultácie: 1. zaslaním e-mailovej správy zo dňa 8. apríla 2024: - <i>Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR</i>, Nevädzová 5, 821 01 Bratislava, IČO: 17316561 - <i>Republiková únia zamestnávateľov</i>, Einsteinova 19, 85101 Bratislava, IČO 30854105; - <i>Klub 500</i>, Obchodná 6, 811 06 Bratislava, IČO: 31816045 - <i>Asociácia priemyselných zväzov a dopravy</i> (APZD), Lamačská cesta 3C, 84104 Bratislava, IČO 50027514. - <i>Slovenský živnostenský zväz</i>, Drieňová 31, 821 01 Bratislava, IČO: 00679321 2. zaslaním e-mailovej správy zo dňa 2. mája 2024: - <i>Združenie podnikateľov Slovenska</i>, Cukrová 14, 813 39 Bratislava, IČO: 00586528 - <i>Slovak Business Agency</i>, Karadžičova 2, 811 09 Bratislava, IČO: 30845301 MPSVR SR v rámci verejných ex post konzultácií neeviduje žiadnu doručенú odpoveď. Z cielene oslovených podnikateľských subjektov doručil odpoveď jeden subjekt - Slovak Business Agency. Uvedený subjekt vyslovil súhlas so zverejnením svojho obchodného mena v tomto dokumente a na stránke Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR).
Vznesené pripomienky účastníkov voči hodnoteným reguláciám:
<u>Znenie podnetu z podnikateľského prostredia:</u> Evidencia identifikačného čísla predstavuje byrokratický nezmysel a duplicitu jedinečného identifikátora zamestnanca, ktorým je už jeho rodné číslo, zadáním ktorého si zamestnávateľ v e-službách Sociálnej poisťovne v časti register vie vyhľadať konkrétne IČPV zamestnanca, z čoho vyplýva, že všetky údaje, ktoré vie Sociálna poisťovňa evidovať pod IČPV zamestnanca, eviduje aj pod jeho rodným číslom. Súhlasíme s navrhovaným riešením zrušiť povinnosť uvádzať IČPV zamestnanca pri komunikácii so Sociálnou poisťovňou, podávaní Registračného listu FO (odhlášky, zmeny, prerušenie, zrušenia prihlásenia) a / alebo pri podávaní mesačného výkazu poistného a príspevkov, Výkazu poistného a príspevkov. V rámci ex post hodnotenia navrhujeme zhodnotiť opodstatnenosť zavedenia IČPV a či je skutočne potrebné evidovať zamestnancov aj pod IČPV. <u>Pripomienky vznesené v rámci ex post konzultácií:</u> Zamestnávateľom vznikla od 1. januára 2021 nová povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu (IČPV), na základe ktorého sú povinní uvádzať pridelené IČPV pri podávaní Registračného

listu fyzickej osoby (RLFO). Avšak pri ostatných typoch registračných listov, ako je napr. prihláška, typ 1, sa IČPV neuvádza. Taktiež ani pri prihlasovaní nového zamestnanca nie je zamestnávateľ povinný na Registračnom liste fyzickej osoby uvádzať IČPV, nakoľko ešte nie je vygenerované Sociálnou poisťovňou.

Evidencia IČPV predstavuje byrokratický nezmysel a duplicitu jedinečného identifikátora zamestnanca, ktorým je už jeho rodné číslo, zadaním ktorého si zamestnávateľ v e-službách Sociálnej poisťovne v časti register vie vyhľadať konkrétne IČPV zamestnanca, z čoho vyplýva, že všetky údaje, ktoré vie Sociálna poisťovňa evidovať pod IČPV zamestnanca, eviduje aj pod jeho rodným číslom.

Vedenie IČPV za každého zamestnanca spôsobuje administratívnu záťaž najmä účtovníckym firmám/účtovníkom zamestnávateľa, ktorí musia manuálne zisťovať IČPV cez register Sociálnej poisťovne.

Vznesené pripomienky účastníkov voči výkonu a fungovaniu hodnotených regulácií v praxi:

V praxi sa stávajú situácie, že zamestnávateľ zamestná zamestnanca, napr. na jeden deň (niekedy len na 1 hodinu), zamestnávateľ vyplní prihlášku RLFO a musí počkať niekedy deň, inokedy niekoľko dní (pravdepodobne podľa vyťaženia systému), kým je pridelené špecifické IČPV pre tento právny vzťah fyzickej osoby (zamestnanca). Odhlášku však zamestnávateľ môže podať napr. až o pár dní, nakoľko povinným údajom v odhláške je aj IČPV. V minulosti (pred r. 2021) nebol problém podať prihlášku a zároveň v ten istý deň podať odhlášku – čo bolo z administratívneho hľadiska oveľa jednoduchšie a zároveň si zamestnávateľ mohol pomerne rýchlo a jednoducho splniť obidve oznamovacie povinnosti naraz v jeden deň. Od roku 2021 musí čakať minimálne jeden deň (niekedy až niekoľko dní) kým je IČPV automaticky vygenerované Sociálnou poisťovňou. Problematické je to najmä ak má zamestnávateľ niekoľko zamestnancov s podanou prihláškou (RLFO) a musí počkať, kým budú zamestnancom vygenerované IČPV (pre každého individuálne).

Zámerom podnetu z praxe podnikateľov je snaha prísť na riešenie, ktoré by umožňovalo jednoduchšiu a plynulejšiu komunikáciu medzi Sociálnou poisťovňou a podnikateľmi.

V prípade zamestnávateľov, ktorí nemajú zamestnancov s viacerými úväzkami je zavedenie IČPV v skutočnosti naozaj duplicitný údaj, nakoľko sú zamestnanci evidovaní pod rodným číslom a rovnako aj pod IČPV a nemajú viacero úväzkov (nepracujú ani pre iných zamestnávateľov). Týka sa to práve najmenších podnikateľov, ktorí zamestnávajú pár zamestnancov (mikropodniky).

Alternatívne riešenia z pohľadu účastníkov - návrhy na zmeny v právnych predpisoch s cieľom zlepšenia podnikateľského prostredia:

Podnikateľský subjekt navrhuje zrušenie povinnosti uvádzať IČPV, prípadne túto povinnosť upraviť.

Alternatívne riešenia z pohľadu účastníkov – návrhy na zmeny aplikačnej praxe s cieľom zlepšenia podnikateľského prostredia:

Podnikateľský subjekt v rámci ex post hodnotenia navrhol zhodnotiť opodstatnenosť zavedenia IČPV najmä z dôvodu, či je skutočne potrebné evidovať zamestnancov aj pod IČPV. Ak áno, zvážiť zavedenie možnosti vygenerovania IČPV automaticky bez čakacej doby.

Vyhodnotenie návrhov alternatívnych riešení gestorom - návrhy na zmeny v právnych predpisoch:

Postoj gestora k podnetu z podnikateľského prostredia:

Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu súvisí s identifikáciou konkrétneho právneho vzťahu fyzickej osoby, nie s identifikáciou fyzickej osoby. Z tohto dôvodu sa nemožno stotožniť s konštatovaním, že „evidencia IČPV predstavuje byrokratický nezmysel a duplicitu jedinečného identifikátora zamestnanca, ktorým je jeho rodné číslo“, nakoľko v prípade súbehu právnych vzťahov

fyzickej osoby identifikácia fyzickej osoby na základe jej rodného čísla nie je postačujúca, pretože pre výkon sociálneho poistenia je potrebné identifikovať konkrétny právny vzťah fyzickej osoby. Potreba rozlišovania medzi konkrétnymi právnymi vzťahmi fyzickej osoby v sociálnom poistení v minulosti nastala z dôvodu vykonateľnosti zavádzaného ročného zúčtovania, ktoré sa navrhovalo vykonávať nad každým právnym vzťahom fyzickej osoby osobitne. Pre vykonanie ročného zúčtovania poistného nad každým právnym vzťahom fyzickej osoby je potrebné určiť vymeriavacie základy z každého právneho vzťahu fyzickej osoby a na tento účel je uvádzanie rodného čísla fyzickej osoby nedostačujúce. Je síce pravdou, že zavedenie ročného zúčtovania v sociálnom poistení bolo v predchádzajúcom období z dôvodu plánovanej odvodovo-daňovej reformy zrušené, avšak na základe skúseností z aplikačnej praxe sa ukázalo, že uvádzanie identifikačného čísla právneho vzťahu je v súčasnosti nevyhnutné pre určenie obdobia poistenia a výšky vymeriavacieho základu pre výpočet dávok nemocenského poistenia pre všetky fyzické osoby, ktoré majú súbežne viac právnych vzťahov, z ktorých im nárok na nemocenskú dávku môže vzniknúť.

Vyjadrenie gestora k pripomienkam z ex post konzultácií:

Zrušenie povinnosti uvádzať IČPV pri komunikácii so Sociálnou poisťovňou z pohľadu výkonu sociálneho poistenia nie je možné akceptovať. Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu súvisí s identifikáciou konkrétného právneho vzťahu fyzickej osoby, nie s identifikáciou fyzickej osoby. V prípade súbehu právnych vzťahov fyzickej osoby identifikácia fyzickej osoby na základe jej rodného čísla nie je postačujúca, pretože pre výkon sociálneho poistenia je potrebné identifikovať konkrétny právny vzťah fyzickej osoby.

Pred zavedením povinnosti uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu všetky procesy v sociálnom poistení používajúce obdobie registrácie a/alebo vymeriavacie základy v prípade viacerých právnych vzťahov fyzickej osoby u jedného zamestnávateľa nebolo možné zautomatizovať a zároveň nebolo možné z dát Sociálnej poisťovne určiť, ktorý údaj ku ktorému právnemu vzťahu v skutočnosti patrí. Medzi tieto procesy nepatrí len samotné „spárovanie“ údajov, ale práve následné akcie v procesoch, počnúc samotným základným výkonom sociálneho poistenia (vedenie registra, kontroly, výpočty dávok,...) až po súvisiace povinnosti Sociálnej poisťovne mimo základného výkonu, ako napr. poskytovanie dát v zmysle zákona. Pred zavedením IČPV bolo v minulosti potrebné osloviť zamestnávateľov, aby uviedli, ktorý údaj patrí ku ktorému konkrétnemu právnemu vzťahu (najmä pri vymeriavacích základoch).

Z uvedených dôvodov v prípade zrušenia IČPV by uvedené procesy nebolo možné vykonávať s rovnakou mierou automatizácie (pravdepodobne vôbec), rovnako by nebolo možné vykonávať procesy a inštitúty realizované po zavedení povinnosti uvádzať IČPV, napríklad:

- automatické spracovanie údajov súvisiacich s konkrétnym právnym vzťahom (obdobia vylúčenia povinnosti platiť poistné, obdobia prerušenia poistenia, údaje o vymeriavacích základoch,...) v rámci výkonu sociálneho poistenia, rovnako ani poskytovanie údajov iným orgánom verejnej moci, resp. iným subjektom podľa zákona o sociálnom poistení, podľa osobitných predpisov alebo na základe dohody o poskytovaní údajov,
- povinné zverejňovanie údajov o ePN zamestnávateľovi,
- povinné zverejňovanie/oznamovanie informácii zamestnávateľovi o období vylúčenia povinnosti platiť poistné, obdobia prerušenia poistenia,
- štátnu pomoc potravinárom,
- podpora v čase režimu skrátenej práce,
- plánované zrušenie Evidenčných listov dôchodkového poistenia a pod.

Zrušenie povinnosti uvádzať IČPV by taktiež narušilo už plánované projekty (napríklad v rámci životných situácií), ktoré vo svojich procesoch stavajú na aktuálnych možnostiach, ktoré poskytuje register zamestnancov.

K námietke podnikateľského prostredia v prípade, že ak má zamestnávateľ každého zamestnanca len na jeden úväzok, je uvádzanie IČPV nadbytočným údajom, zastávame názor, že spravidla nejde o prípady krátkodobého a často meniaceho sa zamestnávania, ktorým je vykonanie ex post

hodnotenia tejto regulácie odôvodňované. V opačnom prípade samotná nepredvídateľnosť súbehu viacerých právnych vzťahov zamestnanca v rozhodujúcom období determinuje práve potrebu uvádzať jednoznačný identifikačný údaj o právnom vzťahu fyzickej osoby, ktorým je IČPV a nie rodné číslo.

Vyhodnotenie návrhov alternatívnych riešení gestorom - návrhy na zmeny aplikačnej praxe:

Na základe poznatkov z aplikačnej praxe Sociálnej poisťovne manuálne zisťovať IČPV v eSlužbách Sociálnej poisťovne po jednotlivých zamestnancoch nie je potrebné. V súvislosti so zavedením IČPV Sociálna poisťovňa zaviedla pre používateľov eSlužieb Sociálnej poisťovne aj možnosť exportu súboru CSV, určeného pre import do mzdového/personálneho softvéru zamestnávateľa. Tento obsahuje údaje o zamestnancovi spolu s IČPV. Táto možnosť je doteraz funkčná a podľa informácií od samotných používateľov aj používaná. Pokiaľ zamestnávateľ nemá mzdový/personálny softvér, ktorý by uvedené umožňoval, má možnosť získať IČPV z prehľadu jeho zamestnancov v eSlužbách Sociálnej poisťovne.

Pokiaľ ide o námietku ohľadom času potrebného na vygenerovanie IČPV uvádzame, že propagácia IČPV z cieľového informačného systému Sociálnej poisťovne do systému eSlužieb, do najpoužívanejšej časti – prehľad registrácie zamestnancov, sa v súčasnosti realizuje 3x denne v priebehu 24 hodín, t. j.: propagácia IČPV sa realizuje ráno, na obed a podvečer. V každom cykle sú spracované údaje do určitej hodiny. Zjednodušene povedané, ráno sú spracované večerné údaje, na obed ranné a v podvečer obedné. V prípade, ak zamestnávateľ podá RLFO (prihlášku) na obed, propagácia prebehne podvečer. IČPV si však zamestnávateľ prakticky pozrie až nasledujúci pracovný deň. V tomto prípade ide z praktického hľadiska o dňové oneskorenie, avšak nie 24 hodinové.

Vygenerovanie IČPV v priebehu niekoľkých dní je vysoko ojedinelé. Udeje sa tak iba v prípade, ak RLFO (prihláška) nie je spracovaná automatizovane a vykazuje chyby v cieľovom informačnom systéme vyžadujúce zásah referenta Sociálnej poisťovne alebo v prípade výpadku systémov Sociálnej poisťovne a nesúvisí s vyťažením systému.

9.3 Vhodnosť regulácie na dosiahnutie cieľa z pohľadu podnikateľského prostredia a výsledok ex post hodnotenia

Vypracujte *pre každú reguláciu osobitne* odpovede na nasledujúce otázky:

Číslo regulácie v Registri ex post. Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci zdroj nákladov na PP (nahradte konkrétnym číslom a opisom rovnakým ako ste použili v tabuľke č. 1).

Regulácia č. 50 (1. polrok 2024)

Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu na Registračnom liste fyzickej osoby

Aký je dôvod vzniku regulácie a problém, ktorý má riešiť?

Potreba rozlišovania medzi konkrétnymi právnymi vzťahmi fyzickej osoby v sociálnom poistení v minulosti nastala z dôvodu vykonateľnosti zavádzaného ročného zúčtovania, ktoré sa navrhovalo vykonávať nad každým právnym vzťahom fyzickej osoby osobitne. Pre vykonanie ročného zúčtovania poistného nad každým právnym vzťahom fyzickej osoby je potrebné určiť vymeriavacie základy z každého právneho vzťahu fyzickej osoby a na tento účel je uvádzanie rodného čísla fyzickej osoby nedostačujúce. Je síce pravdou, že zavedenie ročného zúčtovania v sociálnom poistení bolo v predchádzajúcom období z dôvodu plánovanej odvodovo-daňovej reformy zrušené, avšak na základe skúseností z aplikačnej praxe sa ukázalo, že uvádzanie identifikačného čísla právneho vzťahu je v súčasnosti naďalej potrebné, okrem vyššie uvedeného, aj pre určenie obdobia poistenia a výšky vymeriavacieho základu pre výpočet dávok nemocenského poistenia pre všetky fyzické osoby, ktoré majú súbežne viac právnych vzťahov, z ktorých im nárok na nemocenskú dávku môže vzniknúť.

Aký výsledok regulácia priniesla vo vzťahu k riešenému problému? Sú splnené jej ciele, určené v ex ante doložke vybraných vplyvov?
Nakoľko k zavedeniu ročného zúčtovania v sociálnom poistení neprišlo, vyhodnotiť výsledok zavedenia povinnosti uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu k pôvodne stanovenému zámeru objektívne nie je možné. Zavedená povinnosť nevytvorila žiadne nové problémy, ktoré by nebolo možné eliminovať zmenou aplikačnej praxe v súvislosti s technickými možnosťami informačných systémov Sociálnej poisťovne. Zavedenie tejto regulácie sa ukázalo v súčasnosti ako opodstatnené a súvisí práve so zlepšením (automatizácia údajov) a rozšírením informačno-technických možností Sociálnej poisťovne s cieľom vylepšenia elektronických služieb pre podnikateľské prostredie.
Vyskytli sa nepredvídané vplyvy na podnikateľské prostredie?
Nie.
Je vzhľadom k predchádzajúcim otázkam existencia regulácie stále opodstatnená?
Áno. Zavedenie povinnosti uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu sa v aplikačnej praxi ukázalo ako potrebné pre výkon sociálneho poistenia a zlepšovanie informačných systémov Sociálnej poisťovne.
Alternatívne riešenia z pohľadu gestora: <i>Je možné dosiahnuť cieľ hodnotenej regulácie jej zmenou alebo zmenou aplikačnej praxe (bez zmeny regulácie) tak, že menej zaťažuje podnikateľské prostredie? (t. j. spôsobuje nižšie náklady, nižšie bariéry vstupu na trh, nižší negatívny vplyv na produktivitu, konkurencieschopnosť a pod.)</i>
Sociálna poisťovňa identifikovala a pracuje na dvoch riešeniach predmetného problému, ktoré sú určené tak pre zamestnávateľov, ktorí nemajú mzdový/personálny softvér, ako aj pre automatizované spojenie softvéru zamestnávateľa a systému eSlužieb Sociálnej poisťovne. Navrhované riešenia sú popísané nižšie.
Výsledok ex post hodnotenia - návrh:
☐ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady ☒ upraviť aplikačnú prax
Zmena aplikačnej praxe je podmienená možnosťami informačných systémov Sociálnej poisťovne. Aktuálne Sociálna poisťovňa pripravuje: 1. Zmenu technickej a logickej infraštruktúry zdroja dát určených pre eSlužby Sociálnej poisťovne – zamestnávateľa Uvedená zmena skráti čas propagácie údajov pre zamestnávateľa z cieľového informačného systému Sociálnej poisťovne do systému eSlužieb z intervalu 3x denne na čas maximálne niekoľkých minút, tak ako sa deje už v súčasnosti pri propagácii stavu spracovania RLFO po jeho zaslaní do cieľového informačného systému Sociálnej poisťovne. Uvedené predstavuje riešenie nielen pre zobrazenie IČPV, ale aj iných údajov propagovaných zamestnávateľovi ohľadom jeho zamestnancov v eSlužbách Sociálnej poisťovne. Ide o vylepšenie, ktoré je aktuálne vo fáze zahájenia interného testovania v testovacom prostredí Sociálnej poisťovne. Cieľom zavedenia, okrem iného, je plné odstránenie problému jednoduchového zamestnávania a IČPV. Nakoľko ide o celoplošný dosah naprieč službami poskytovanými systémom eSlužieb Sociálnej poisťovne, postupné nasadenie do produkcie možno odhadovať v druhej polovici roka 2024.

2. Rozšírenie/doplnenie existujúcej služby „B2B – odvádzateľ poistného“ – zavedenie prepojenia softvéru zamestnávateľa a systému eSlužieb Sociálnej poisťovne aj do časti tejto služby pre registráciu a vykazovanie.

Vyššie uvedená zmena bude následne aplikovaná aj do existujúcej služby „B2B – odvádzateľ poistného“, kde je aktuálne dostupná časť pre ePN.

Doplnenie tejto služby aj o ďalšie časti pre registráciu a vykazovanie prinesie zamestnávateľom využívajúcim personálny/mzdový softvér taktiež odstránenie problému jednodňového zamestnávania a IČPV. Sociálna poisťovňa poskytne zhotoviteľom mzdového/personálneho softvéru možnosti, ktoré vedú zhotoviteľa využiť na plné zautomatizovanie zasielania RLFO prihlášky a odhlášky – teda prihlásenia a odhlásenia zamestnanca pre svojich klientov – zamestnávateľov. Služba je aktuálne v pilotnom režime.

9.4 Stanovisko ministerstva hospodárstva k vykonanému ex post hodnoteniu (vyplní ministerstvo hospodárstva)

A. Stanovisko k spôsobu vykonania ex post hodnotenia v zmysle jednotnej metodiky:

Gestor právneho predpisu (ďalej len „gestor“) v časti 9.1 Porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov regulácií v *Tabuľke č. 1: Súhrnné porovnanie ex ante nákladov a ex post nákladov regulácií* (ďalej len „tabuľka č. 1“) doplnil požadované údaje. V rámci ex ante fázy neboli vyčíslené predpokladané náklady hodnotenej regulácie. Gestor vyčísľil skutočné náklady regulácie za pomoci prílohy č. 9b jednotnej metodiky. Gestor pripúšťa, že daná problematika sa týka špecifickej skupiny zamestnávateľov, avšak ex post vplyvy vyčísľil len na jedného zamestnávateľa z dôvodu, že podnet na riešenie predmetnej problematiky predložil len jeden zamestnávateľ. *Tabuľka č. 2: Výpočet skutočných vplyvov regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante)* (ďalej len „tabuľka č. 2“) obsahuje požadované údaje. Tabuľku č. 1 a tabuľku č. 2 gestor skopíroval z Prílohy č. 9b jednotnej metodiky. Gestor časť *Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante* kompletne vyplnil. Gestor neuviedol zdroje počtosti. Keďže ex ante analýza hodnotenej regulácie nebola vykonaná, nevznikol rozdiel v predpokladaných a skutočných nákladoch, ani v počte dotknutých subjektov. Gestor neidentifikoval vznik nepredpokladaných nákladov.

V časti 9.2 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektmi (ďalej len „ex post konzultácie“) gestor jednotlivo a prehľadne uviedol účastníkov, formu, termíny a časový rozsah ex post konzultácií. Gestor vykonal verejné ex post konzultácie zverejnením oznámenia o začatí verejnej ex post konzultácie na webovom sídle Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo hospodárstva“), a to v stanovenom minimálnom časovom trvaní. Gestor tiež cielene oslovil vybrané subjekty. Počas trvania ex post konzultácií sa zapojil 1 podnikateľský subjekt (ďalej len „účastník“). O ex post konzultácie bol prejavovaný záujem a z tohto dôvodu boli vykonané úspešne. Účastník vzniesol pripomienky voči hodnotenej regulácii a voči jej výkonu a fungovaniu v praxi, ktoré gestor uviedol v príslušnom textovom poli. Účastník tiež poskytol alternatívne riešenia, ktoré spočívajú v návrhoch na zmeny v právnych predpisoch a aplikačnej praxe s cieľom zlepšenia podnikateľského prostredia. Gestor následne poskytnuté alternatívne riešenia vyhodnotil.

Gestor v časti 9.3 Vhodnosť regulácie na dosiahnutie cieľa z pohľadu podnikateľského prostredia a výsledok ex post hodnotenia vyplnil všetky požadované údaje. Dôvod vzniku regulácie a podstata riešeného problému boli gestorom adekvátne definované. Gestor určil aký výsledok regulácia priniesla vo vzťahu k riešenému problému. Vo veci splnenia jej cieľov určených v ex ante doložke vybraných vplyvov gestor neuvádza. Nepredvídané vplyvy na podnikateľské prostredie podľa gestora nie sú známe a existencia regulácie je stále opodstatnená. Alternatívne riešenie z pohľadu

gestora, ktoré spočíva v zmene regulácie alebo v zmene aplikačnej praxe je uvedené v príslušnom textovom poli. Na záver gestor označil výsledok ex post hodnotenia, resp. návrh, a to reguláciu ponechať.

B. Stanovisko k ex post hodnoteniu jednotlivých regulácií:

Číslo regulácie v Registri ex post. Zrozumiteľný a stručný opis regulácie vyjadrujúci zdroj nákladov na PP (nahradíte konkrétnym číslom a opisom rovnakým ako je použitý v tabuľke č. 1)

Regulácia č. 50 (1. polrok 2024)

Povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu na Registračnom liste fyzickej osoby

Stanovisko k pôsobeniu regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Ako vyplýva z dôvodovej správy k predmetnému materiálu v ex ante fáze (č. parlamentnej tlače [997](#)); Sociálna poisťovňa povinne prideliť identifikačné číslo právneho vzťahu zamestnanca, ktoré je zamestnávateľ povinný viesť v evidencii zamestnanca na účely sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia. Zároveň slúži na komunikáciu vo veciach tohto právneho vzťahu. Identifikačné číslo právneho vzťahu zamestnanca je povinnou súčasťou evidencie zamestnávateľa na účely sociálneho poistenia a komunikácie zamestnávateľa so Sociálnou poisťovňou. Spôsob sprístupnenia identifikačného čísla právneho vzťahu zamestnanca určuje Sociálna poisťovňa.

Účastník ex post konzultácií (ďalej ako „účastník“) uviedol, že aktuálne nastavenie regulácie nie je vyhovujúce. Evidencia identifikačného čísla právneho vzťahu (ďalej ako „IČPV“) sa považuje za zbytočnú byrokratickú záťaž a duplicitný systém, pretože zamestnanca už identifikuje jeho rodné číslo. Zamestnávateľ môže v e-službách Sociálnej poisťovne v časti register jednoducho vyhľadať IČPV zamestnanca pomocou jeho rodného čísla. Z toho vyplýva, že všetky údaje, ktoré Sociálna poisťovňa eviduje pod IČPV, už eviduje aj pod rodným číslom. Povinnosť viesť IČPV pre každého zamestnanca predstavuje ďalšiu administratívnu záťaž, hlavne pre účtovné spoločnosti a účtovníkov zamestnávateľov, ktorí musia manuálne zisťovať IČPV cez register Sociálnej poisťovne. Ako tvrdí ďalej, cieľom podnetu zo strany podnikateľov je nájsť riešenie, ktoré by zjednodušilo a zefektívnilo komunikáciu medzi podnikateľmi a Sociálnou poisťovňou.

Finálne stanovisko účastníka k predmetnej regulácii spočíva v potrebe jej úpravy – v podobe automatického generovania IČPV (a teda bez čakacích dôb), poprípade rovno v zrušení povinnosti uvádzať IČPV.

Predmetná regulácia je **z pohľadu gestora** aj naďalej opodstatnená – povinnosť uvádzať identifikačné číslo právneho vzťahu sa v praxi ukázala ako nevyhnutná pre efektívne fungovanie sociálneho poistenia a zlepšovanie informačných systémov Sociálnej poisťovne.

Gestor k výstupu účastníka uvádza, že problémy uvedené účastníkom je možné eliminovať zmenou aplikačnej praxe. Gestor aktuálne pripravuje 2 možné riešenia predmetného problému, a síce:

- Zmena infraštruktúry eSlužieb Sociálnej poisťovne

Zavádza sa nová technická a logická infraštruktúra pre eSlužby, ktorá skráti čas propagácie údajov zamestnávateľa z 3x denne na niekoľko minút, podobne ako pri spracovaní RLFO. Toto vylepšenie sa týka nielen IČPV, ale aj ďalších údajov zamestnancov v eSlužbách a momentálne prechádza interným testovaním. Nasadenie do produkcie gestor odhaduje v druhej polovici roka 2024.

- Rozšírenie služby „B2B – odvádzateľ poistného“

Táto služba sa rozšíri o prepojenie medzi softvérom zamestnávateľa a systémom eSlužieb Sociálnej poisťovne pre registráciu a vykazovanie zamestnancov. Týmto zlepšením, ktoré nadväzuje na existujúcu časť pre ePN, budú zamestnávatelia využívajúci mzdový softvér schopní automatizovať

prihlásenie a odhlásenie zamestnancov (RLFO), čím sa odstráni problém jednodňového zamestnávania a IČPV. Služba je aktuálne v pilotnom režime.

Ministerstvo hospodárstva konštatuje, že posúdenia hodnotenej regulácie účastníkmi a spracovateľom sa zhodujú v spoločnom ciele, a síce, v úprave aplikačnej praxe regulácie.

Vzhľadom na fakt, že sama Sociálna poisťovňa identifikovala problém, respektíve pracuje rovno na dvoch variantoch jeho riešenia, Ministerstvo hospodárstva zo svojej pozície jednoznačne podporuje prípravu zmien, ktoré smerujú k zlepšeniu podnikateľského prostredia. Z tohto dôvodu nemá žiaden ďalší komentár a prikláňa sa k úprave aplikačnej praxe.

Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Alternatívne riešenia spočívajúce v úprave aplikačnej praxe boli poskytnuté jednak zo strany účastníka ex post konzultácií a taktiež zo strany gestora a sú už popísané vyššie. Vzhľadom na poskytnutú argumentáciu Ministerstvo hospodárstva podporuje predmetné alternatívy prihliadajúc na technické možnosti informačných systémov Sociálnej poisťovne.

Odporučenie:

- ☐ ponechať reguláciu ☐ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady
☒ upraviť aplikačnú prax

Ak ministerstvo hospodárstva navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Vzhľadom na fakt, že Sociálna poisťovňa pracuje na dvoch variantoch riešenia problému identifikovaného podnikateľským subjektom, Ministerstvo hospodárstva zo svojej pozície jednoznačne podporuje úpravu aplikačnej praxe v zmysle návrhov Sociálnej poisťovne, ktorá smeruje k zlepšeniu podnikateľského prostredia.

Stanovisko z hľadiska Mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov:

Z dôvodu absencie kvantifikácie ex ante nákladov nevznikol rozdiel medzi ex ante a ex post nákladmi. Z uvedeného dôvodu sa bod 6.13 Jednotnej metodiky pri tejto regulácii z hľadiska mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov neuplatňuje.